

עריכת ברית מילה
לתינוקות ומבוגרים
בחדרי ניתוח
בארץ ובעולם

עלון ברית אבות פרפראות וסיפורים לברית מילה לפי סדר הפרשיות פרשת שלח

תשפ"ג

מפעולות הארגון

בדיקת צהבת לתינוקות בבית
במכשיר זהה לבית החולים

עריכת ברית מילה לתינוקות.
ומבוגרים בחדרי ניתוח
בישראל ובמדינת חבר העמים

ניתן להשיג את הספרים
"סדר ליל הברית"
"פניני הברית"
"תפילות ומנהגים לברית"

משרד "ברית אבות"
רחוב דברי חיים 6 ביתר עילית
טלפון: 025022814

מהספר פניני הברית

טובה הארץ מאד מאד

הסיפור התרחש בעיר בירוביז'אן שבמדינת
רוסיה. (סקירה קצרה על העיר) בירוביז'אן
נמצאת רחוקה יותר מסיביר וקרובה יותר
לגבול עם סין, הרודן סטאלין ימ"ש ייסד בה
אוטונומיה יהודית ועד היום השילוט וחלק
מהעיתונים המקומיים הם ביידיש.

יהודי בן 56 שמעולם לא יצא מגבולות ארצו
ועירו, בקש מהרב המקומי שרוצה לקיים את
מצוות ברית מילה, לצורך כך טסנו 4 שעות
למוסקבה, ומשם שמונה שעות טיסה נוספות
לחברובסק, ועוד שלש שעות נסיעה ברכב
לאיזור, בין כה וכה לצערנו המזוודה עם
הציוד לעריכת הברית לא הגיע, ומפאת חוסר
בציוד אפילו מקומי (הרדמה, חוטי תפירה,
וכל המצטרך לברית של מבוגר) לעריכת
הברית נאלצנו לחזור ארצה בלי לקיים את
מצות הברית.

אך היהודי בראותו את המסירות נפש
למצוה, הסכים לבא בעצמו לארץ ישראל על
מנת לקיים את הברית, כמובן ששילמנו לו
את הוצאות הדרך, ולסימן טוב הוא הגיע
לשבוע של פרשת שלח שנאמר בה, "טובה
הארץ מאד מאד", קדושת הארץ הביאה
אותו הלום למקום הקדוש שניתן לנו מתנה
בזכות אברהם אבינו, והודה להשם שהמצוה
הגדולה של הברית זכה לעשות בארץ ישראל.

בברכה
המוהל הרב אהרן יוסף קרמר

ויקרא משה להושע בו נון יהושע. (יג טז) התפלל
עליו קה יושיעך מעצת מרגלים. ופירש בעוללות
אפרים על פי מה שאמרו חכמינו זכרונם לברכה,
גדולה מילה שהיא דוחה את הנגעים, שידוע
שהנגעים באים על לשון הרע, והמילה היא סיבה
לתיקון ערלת הפה, וכשהוא נימול מערלת פיו
שלא ידבר לשון הרע, אז ממילא ניצול מן
הנגעים, נמצא שהמילה דוחה את הנגעים שלא
יבאו עליו, והנה ידוע שיהושע מל את בני ישראל,
ולפי שהיה שלם במצות המילה, על כן זכה
להנצל מן הלשון הרע שסיפרו המרגלים על ארץ
ישראל. והוסיף ששם "קה" הוא השם של
המילה, כי הנעלם מן תיבת מילה הוא "קה" וכן
משמע ממה שנאמר בעמלק שעיקר המלחמה
בעמלק, היה על שבזה את המילה, שחתך
המילות וזרקם כלפי מעלה, ונאמר שם כי יד על
כס קה. ולכן התפלל משה על יהושע בזכות שם
"קה" שהיא שם של המילה ושהוא שלם במצווה
זו ינצל מעצת המרגלים :

ועוד יש לפרש, לפי שפרעה אמר ראו כי רעה נגד
פניכם. שראה סימן דם והריגה, והקדוש ברוך
הוא הפכו לדם מילה, בימי יהושע שנאמר, היום
גלותי חרפת מצרים מעליכם. ואם כן אם היה גם
יהושע בעצת המרגלים ונאבד עמהם חלילה אז
היו דברי פרעה קרובים להתאמת חלילה, לכך
נאמר קה יושיעך וכו' שהמילה הרמוזה בשם
קה, היא שעמדה לו להפך הרעה שראה פרעה
באיצטגנינות שלו, וסיבת ההצלה היתה שלא
היה יהושע בעצתם : (עוללות אפרים)

הקהל חקה אחת לכם... חקת עולם. (טו טו) יש לפרש את הפסוק בעניין המילה בכמה דרכים, חק אחת. כלומר חקיקה אחת, (כלשון הברכה, וחק בשארו שם) לחקוק בבשרם זו היא המילה, דבר אחר, חקה. ח' רמז ח' ימי מילה, ק' רמז ק' ברכות (שחייב אדם לברך כל יום), ה' חומשי תורה, חקת עולם. רצה לומר חק לעולם ולא יבטל לעולם זו המילה, דבר אחר, חק עולם שהעולם עומד עליו, שנאמר (ירמיה לג) אם לא בריתי יומם ולילה וגו'... דבר אחר, חקת עולם. סופי תיבות תם, מי שנימול נקרא תם, וכתוב התהלך לפני והיה תמים : (חתן דמים)

הקהל חקה אחת לכם ולגר הגר חקת עולם לדורותיכם ככם כגר לפני יי תורה אחת ומשפט אחד יהיה לכם ולגר הגר אתכם. (טו טו-טז) יובן בסיעתא דשמיא שהמילה נקראת חק כמ"ש וחוק בשארו שם. והיא לעולם לא תשתנה ועל כן גם האמונה לא אפשר שתשתנה, וכמ"ש בגמרא (סנהדרין לט) א"ל ההוא מינא מין מלכא לר' תנחום תא ונהוי כולן לעמא חד א"ל לחיי און דמהלין לא מצינן למהוי כוותיכו מהליתו והווי כוונתן א"ל מימר שפיר קאמריתו וכו', ונמצא שעל ידי שהיינו נימולים אי אפשר לנו לשנות אמונתנו להיות כגויים אבל הגויים אפשר להם שיעזבו אמונתם ויתפסו אמונתנו על ידי שימולו והיו כוונתן וז"ש הקהל חקה אחת לכם. היא המילה, ולגר הגר וכו'. ואמר לפני ה'. ע"ד שכתבנו בשם ר' בחיי ששם המיוחד רשום במילה, והנה על ידי המילה אז תורה אחת ומשפט אחד יהיה לכם. כי לא יוכלו הגויים להכריח אתכם לתפוס אמונתם יען כי ישיבו להם מהליתו והווי כוונתן, נמצא מכוח המילה אז מוכרח שנהיה אנחנו העיקר והגויים טפלים לנו כי הם אפשר להיות כמונו ואנחנו לא אפשר להיות כמותם כי אי אפשר להמיר אמונתנו ודו"ק : (מלאך הברית)

וכי תשגו ולא תעשו. (טו כב) באו כל המצות ללמד על מצוה אחת מה העובר על כל המצות פורק עול ומפר ברית ומגלה פנים בתורה. ואיזו זו עבודה זרה שפורק עול ומפר ברית אף העובר על מצוה אחת פורק עול ומפר ברית ומגלה פנים בתורה, שנאמר (דברים יז) לעבור בריתו ואין ברית אלא תורה שנאמר (שם כח) אלה דברי הברית : (ספרי שלח פסקא ה)

ופירש המהר"ל (בספר גור אריה) דמה שזכר אלו ג' דברים דוקא, דע כי האדם הוא דבק בשם יתברך, ודבקתו הוא על ידי שלשה דברים ; האחד, על ידי הקדוש ברוך הוא, שהוא אלוה לו. ועל ידי האדם שהוא עבדו, כי אלהותו נקרא על האדם. וכמו שאלהותו נקרא על האדם, כן האדם העובד לו, נכנס תחת רשותו. וכל דבר שהוא דבק בדבר, אי אפשר רק על ידי דבר אמצעי ביניהם, הוא המחבר הדברים, וזה ידוע. והנה פורק עול אומר שאין אלהותו על האדם. ומפר ברית, זה מפני שהוא אומר שאין לו חבור אליו מצד המקבל, והוא האדם, כי הברית הוא חותמו של האדם שהוא עבד לו, והוא מצד המקבל, והחבור שהוא אל אדם עם בוראו היא התורה, שהיא אמצעי בין האדם לבוראו, נמצא מי שהוא מכחש בכל המצות, ומסלק החבור לגמרי שהוא מכחיש באדון שהוא אדון ומכחיש בעבד שהוא עבד, וזהו מיפר ברית, וגם אומר שאין תורה שהיא האמצעי, וכן העובד עבודה זרה הוא יוצא מכולם, כי מאחר שעובד לאלוה אחר יוצא מרשותו לגמרי, והוא חסר כל אלו ג' דברים, כי כלל אלו ג' דברים, שהוא כופר באלוהים שהוא עילה וזה פורק עול מן העילה, ומכחיש בעלול שהוא האדם אשר הוא עלול ואומר שאין כאן עלול שיהיה לו עילה הוא השם יתברך, וכופר גם כן בחבור אשר הוא בין העילה ובין העלול והוא התורה שהיא בעצמה חבור בין העילה ובין העלול :

ונסלח לכל עדת בני ישראל... כי לכל העם בשגגה. (טו כו) בבני ישראל כתיב (ישעיה ס) ועמד כולם צדיקים. כי החטא בישראל במקרה לא בעצם, וזהו עדות חותם אות ברית קודש שחתם בנו הקדוש ברוך הוא וגלוי וידוע לפניו כל העתידות, אך שראה כי בני ישראל הם בעצם צדיקים והחטא הוא במקרה, ולכן אין מחשבה רעה מצטרף למעשה בישראל הואיל והחטא במקרה, ומיד כשאיש ישראל חוטא חוזר ומתחרט, ורמז לדבר, כי לכל העם בשגגה סופי תיבות אותיות מילה, כי המילה מעיד שבעצם בני ישראל צדיקים והחטא במקרה שנכנס בו רוח שטות לשעה, וזהו גם כן בקשת אהרן למשה, (יב יא) אל נא תשת עלינו חטאת וכו'. כי יודע היה משה רבינו עליו השלום, שאהרן ומרים הם צדיקים גמורים ונכשלו בחטא במקרה לכן אין לחשוב להם לזדון : (שפת אמת יום כפור תרנ"ו)

כי דבר יי בזה. (טו לא) מובא בגמרא (שבועות דף יג.) דתניא, כי דבר ה' בזה. זה הפורק עול ומגלה פנים בתורה, ואת מצותו הפר. זה המפר ברית בבשר. ופירש"י שהכוונה שלא מל, והרבינו יונה פירש שהכוונה שמושך ערלתו:

ואת מצותו הפר. ב' במסורת. את בריתי הפר. ואידך ואת מצותו הפר, שדורש אותו במדרש על המושך ערלתו, כמו הפר בפרשת לך לך בברית מילה אף מצותו הפר בברית מילה: (בעל הטורים בראשית יז)

ארום על פתגמא קדמא דפקיד יי בסיני בסר, וית תפקידת מהולתא בטיל, אישתיצאה בעלמא הדין, ישתיצו בר נשא ההוא בעלמא דאתי, דעתיד למתן חושבן חובתיה ליום דינא רבא: (תרגום יונתן בן עוזיאל)

טעם שיש עונש כרת במי שאינו נימול, המפר ברית המילה כיוון שהוא עדות על היות הנימול מיוחד להנהגה האלהית והוא הוציא עצמו מן הכלל כפר בעיקר, כי אחרי שלא רצה להתחבר אל עמו בברית ולהיכנס עמהם בדיבוק האלהי והנהגתו אין ראוי שלעולם הבא ייכנס עמהם במחיצתם ולא שיקבל משכרם עכ"ל: (אברבנאל פרשת לך לך)

ויהיו בני ישראל במדבר וימצאו איש מקושש עצים וגו'. (טו לב) ויקריבו אותו המוצאים אותו אל משה ואהרן וגוי המפרשים תמהו על תיבת במדבר דמה כוונת התורה בזה דהיה במדבר ומאי נפקא מינה היכן היה, וכבר נודע דבר חכמה בשם הגאון שאגת אריה ז"ל דלרבי אליעזר דמילה מכשירי מילה דוחה שבת איך משכחת לה שיתחייב על מלאכת שבת הא חזיא למילה ואמרינן הואיל, לכן פירש קרא דהיה במדבר שלא מלו ושפיר חייב משום חילול שבת דלא שייך הואיל: (כלי חמדה)

וראיתם אותו וזכרתם. (טו לח) רגיל בזוהר לפרש היכי דכתיב אותו. רצה לומר אות ברית, והנה בעשרת הדברות יש תר"ך אותיות נגד תרי"ג מצות וז' מצות דרבנן המרומזים בז' אותיות אשר לרעך. ועתה ציצית חסר גמטרי' תק"צ וג' חוטין כפולים ששה בד' ציציות עולה כ"ד חוטין וד' קשרים הכל יחד תרי"ח ומצות ציצית ומצות מילה שבגופו הרי תר"ך, והיינו וראיתם אותו היינו אות מילה וזכרתם את כל מצות ה': (חתם סופר)

ולא תתורו. (טו לט) מעטפין את הנימול בציצית, כדי לשמרו כשיגדל מלטמא בריתו כמאמר הפסוק, ולא תתורו: (זכר דוד) וזה הרמז הראה אותותם וכו' שזה אות ברית קודש כיון שעל כנפי כסותם יעשה גדילים ומציל מן היצר:

ימי הילולא של צדיקים בשבוע זה

יום ראשון י"ט סיון	הרב דון יצחק ב"ר יהודה אברבנאל זצ"ל
יום שני כ' סיון	הרה"ק ר' ישראל דן בהרה"ק ר' שמואל אליהו ממודיץ זי"ע
יום שלישי כ"א סיון	הרה"ק ר' שמעון סופר מערלוי בהרה"ק ר' אברהם שמואל בנימין (הכתב סופר) זי"ע
יום רביעי כ"ב סיון	הרה"ק ר' חיים דב בהרה"ק ר' שלום מוואסלוי זיע"א הרה"ק ר' איתמר מנדבורנא בהרה"ק ר' מאיר מקרעטשניף זיע"א הרה"ק ר' ישראל מרדכי בהרה"ק ר' יוחנן מרחמיסטריווקא זיע"א
יום חמישי כ"ג סיון	הגאון ר' יהודה ב"ר ישראל אסאד (שו"ת יהודה יעלה) זצ"ל
יום שישי כ"ד סיון	הרה"ק ר' יעקב יצחק מבלענדוב בהרה"ק ר' חיים מאיר יחיאל ממאגלניצא זיע"א
שבת קודש כ"ה סיון	התנאים רבן שמעון בן גמליאל רבי ישמעאל כהן גדול ורבי חנינא סגן הכהנים. הרה"ק ר' דב בעריש מביאלא בהרה"ק ר' אברהם מטשכנוב זיע"א

עובדות וסיפורי צדיקים מבעלי ההילולא בשבוע זה

הצדיק מזמין את כל הצדיקים שהיו בעולם בימי חייו: כשנולד הרה"ק ר' יעקב יצחק מבלענדוב, התבטא הרה"ק רבי בונם מפרשיסחא להרה"ק רבי העניך מאלכסנדר זצוקללה"ה, שהוא היה מאוד רוצה לנסוע לשמחת הברית, ואף שרבי העניך לא היה מרוצה כל כך מהנסיעה הזאת משום שאז היה חילוקי דעות בין פרשיסחא לבין קאזניץ אבל בכל אופן לעכב הוא לא יכל - ואכן הם נסעו לשמחה, בשעה שהלכו לברית אמר הרה"ק רבי בונם להרה"ק רבי העניך שבשעה שימולו את הרך הנימול שיראה לא לשים לב להמולה שתהיה שם אלא יראה לדוחפו שיוכל להיות קרוב לכסא של אליהו הנביא זכור לטוב וכך אכן עשה, בדרך חזרתם לביתם ביקש הרה"ק רבי העניך מהרה"ק רבי בונם שיסביר לו את הסיבה שכל כך השתוקק להיות על הברית מילה, וכן למה רצה להיות כל כך קרוב לכסא של אליהו זכור לטוב, ענה לו הרה"ק רבי בונם שהיה כדאי מאוד הדבר, משום שהודיעו לו שהרה"ק המגיד מקאזניץ זי"ע הסבא של הרך הנימול יבוא לברית והוא הכריז שהוא מזמין לברית את כל הצדיקים שהיו בזה העולם בימי חייו, ואכן כל הצדיקים באו והשתתפו בשמחת הברית, והוסיף הרה"ק רבי בונם לומר לו, שאת כל הצדיקים שהיו שם הוא הכיר ורק את הרה"ק בעל הקדושת לוי ברדיטשוב הוא לא הכיר ובשביל להכירו היתה כדאית כל הנסיעה: (תורת השרף ממאגלניצא)

מוזיקה בסעודת הברית: הרב יהודה אסאד נתכבד בסנדקאות בברית מילה בעיר יאסבערין, ומנהג המקום לשיר בכלי שיר בברית, ומפני כבודו של ר' יהודה אסאד (תלמיד החתם סופר) פיחדו לשיר אולי לא ימצא חן בעיניו, ורצו ללכת, אמר להם ר' יהודה אסאד, שיש פסוק מפורש שצריך מוזיקה, אל יחסר המזג, המוזיקה לא יחסר: (משפחות רבנים אין אונגארין)

המוהל יתבונן מי השותף שלו: פעם אחת נתכבד רבינו ישראל ממודיץ בסנדקאות, ראה את המוהל שהוא מלא גאות וישות אמר לו, הלא תדע כי גם הקדוש ברוך הוא הוא מוהל כמו שנאמר ומל ה' אלקיך את לבבך וגו', וראוי לך להתבונן מי הוא השותף שלך ומה הוא דורש ממך, אשכן ואת דכא כתיב: (דברי ישראל ליקוטס)

זריזין מקדימים למצוות: במכתב סופר מר' שמעון סופר, הובא מכתבו אל הרה"ק ר' ליבליה איגר זצ"ל אשר יצאו עוררין על מנהגו להאריך בהכנות לברית מילה כשהיה משמש כסנדק או מוהל עד לאחר חצות היום, והרי צריך להקדים המילה ככל האפשר מדין זריזין מקדימין, וביקש ר' ליבליה איגר משאר בשרו ר' שמעון סופר שיחזק ידו במנהגו זה, והשיב לו והוכיח דאפשר להאריך בהכנות לדבר מצוה ואין בזה פגם כלל, וכדחזינן באברהם אבינו שהשכים בבוקר וחבש את חמורו, והרי היה יכול לחבוש את חמורו מאתמול ומשמע דכל היכא דמכוון לשם המצוה ועוסק בהכנתה אין זה חסרון בזריזות למצוה, ובסוף מכתבו כתב דמכל מקום תמה הוא עליו מדוע מתעכב כל כך בהכנותיו, ואף זקנו הגאון ר' עקיבא איגר זצ"ל אשר כל מעשיו היו מכוונים על פי הסוד לא היה מאחר כל כך, ועוד כתב לו דמה חטא התינוק אשר צריך להשאר בערלה הטמאה כל היום, ואתה מתעטר בציצין ופרחים ואין אלו ציצין המעכבין את המילה, ומבואר בדברי המכתב סופר דכל ההכנות דמצוה הם בכלל זריזין מקדימין ואין צריך לדחותן ולקצר בהן:

בתשובתו הצביע רבי שמעון סופר על מדרש רבה, ר' ברכיה תני ליה בשם רשב"י משה מוהל ואהרן פורע ויהושע משקה, והיינו שרק הם השלושה עסקו במילתן של כלל ישראל, נשאלת השאלה מפני מה עסקו בכך רק משה ואהרן ויהושע הלא כדי למול ששים רבוא נדרש זמן רב, ומפני מה איפוא לא נעזרו בשבט לוי שלפי המדרש נימולו במצרים וממילא גם הם יכלו למול ויזדרז המילה שעל ידי כך היה בידם לקיים את המצוה בזריזות ולסיים את המילה בהקדם, אלא שמשמע שהיה מותר לעכב הענין עד שימולו כולם על ידי הגדולים משה ואהרן ויהושע, ומכאן שאם רוצים לקיים מצוה בידי אדם חשוב מותר להמתין ביום השמיני עד הערב:

הגר"ש סופר פותח את מכתבו בדברי הערצה וכבוד, ומכנה את שאר בשרו רבי ליבליה, הרב הוותיק מלא עתיק, עובד השם בקדושה ובטהרה, בוצינא קדישא, חסידא ופרישא, עמו שריה נהורא, משים לילות כימים כחשכה כאורה, בתוך דבריו מסכים להנהגתו, אך כתב, מכל מקום לא כל הרוצה ליטול את השם יבוא ויטול את העטרה לנפשו, אמנם מעלת כבודו בן דודי המעוטר בעטרה זו מגדולי הדור וזכות אבותיו מסייעתו לא תרפנה ידיו להחזיק בקדושתו מפני המלעיגים, ולאחר שחתם את מכתבו, חוזר שוב על דבריו, אמנם האמת כתבתי מכל מקום ראוי לגדור גדר בדור הזה מפני ההדיוטים הקופצים בראש ליטול עטרה זו לעצמם אף על פי שאינה הולמתם ובאים להשהות המצוה:

לעילוי נשמת ר' יעקב צבי ב"ר יצחק מאנים ז"ל הולצמן

בעת שמחה בעת בקשה כשצריך ישועה

היו שותפים במצוות המילה

ליהודים "מבוגרים" עולי חבר העמים

שהבריתות נעשים בחדרי ניתוח,

עלות כל ברית 3600 שקלים לשלם לחדר הניתוח

ובזכות זה תראו נחת מכל יוצאי חלצכם, אמן.